

**Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Департамент охорони здоров'я Полтавської облдержадміністрації**

МАТЕРІАЛИ
**VII Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю
«Полтавські дні громадського
здоров'я»
26 травня 2023 року**

**ПОЛТАВА
2023**

УДК 614-027.555(075)

**Редакційна колегія: Ждан В. М., Лисак В. П., Голованова І. А.,
Ляхова Н.О., Бєлікова І. В., Краснова О. І.**

«Полтавські дні громадського здоров'я»: VII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю. (2023; Полтава).

Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Полтавські дні громадського здоров'я», 26 травня 2023 року. [Текст] / ПДМУ; [ред.кол.: В. М. Ждан, В. П., Лисак, І. А., Голованова та ін.]. – Полтава, 2023. – 133 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Полтавські дні громадського здоров'я» містять в собі наукові праці з питань організаційних, правових, клінічних аспектів діяльності системи громадського здоров'я та системи охорони здоров'я в Україні в мирний час та під час військового стану, роботі фахівців різних спеціальностей, питанням покращення організації системи громадського здоров'я та галузі охорони здоров'я та оптимізації роботи лікувальних закладів у період реформування

УДК 614-027.555(075)

©Полтавський державний медичний університет, 2023

Зокрема, всі медзаклади, на базі яких працюватимуть ВЛК, повинні бути оснащені:

- зручними меблями;
- санітарно-гігієнічними кімнатами;
- засобами для інформування та навігації.

Ухвалено зміни до законів України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» та «Статут внутрішньої Служби Збройних Сил України», які передбачають спрощення процедури відправлення пораненого військовослужбовця на лікування та оформлення відповідних документів.

Окрім цього, врегульовано можливість розширення мережі ВЛК через залучення цивільних закладів охорони здоров'я.

Таким чином, процес удосконалення роботи ВЛК – це спільна робота численних відомств. Збройні Сили України, Міністерство оборони України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство у справах ветеранів України, Міністерство цифрової трансформації України та ГО «Принцип» працюють над тим, щоби проходження військово-лікарської комісії відбувалося швидко і зручно для наших захисників.

ВПЛИВ ОТРИМАНИХ У ДИТИНСТВІ ПСИХОТРАВМ НА ВИНИКНЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПОРУШЕНЬ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В ЗОНІ ОПЕРАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СИЛ

*Голованова І. А.¹, Ляхова Н. О.¹, Белікова І. В.,¹
Плужнікова Т. В.¹, Краснова О. І.¹, Калатур Г. В.²*

¹Полтавський державний медичний університет, Полтава, Україна

²Комунальне підприємство "Центр первинної медико-санітарної допомоги
№2 Полтавської міської ради", Полтава, Україна

Вступ. Психотравма - це результат переживання сильного стресу або вчиненого по відношенню до людини насильства. Вона може порушити організацію психіки і привести до прикордонних або клінічних станів, неврозів, психосоматичних захворювань. Останні буває складно розпізнати

без участі психіатра, тому що вони виявляються на фізіологічному рівні. Найчастіше жертвами фізичного або психологічного насильства стають діти, тому що вони залежать від дорослих і не здатні захистити себе, тому саме в дитячому віці відбуваються найскладніші психотравми. Дослідження показують, що діти, які зазнали насильства, в майбутньому страждають від тривоги, депресії, низької самооцінки, симптомів посттравматичного стресового розладу (ПТСР) та суїцидальних нахилів, причому наслідки емоційного насильства по впливу рівні наслідкам фізичного і сексуального чи навіть перевищують його.

Дитячі труднощі, що характеризуються жорстокістю, нехтуванням та побутові страждання, є проблемою, яка має значний вплив на людей, сім'ї та суспільство.

Негативний дитячий досвід (АСЕ) – не єдиний фактор, що визначає розвиток хвороб, але він достатньо збільшує шанси їх розвинення. Будь-яке захворювання викликане багатьма причинами. Це може бути генетика, вплив токсинів та інфекції, які також відіграють певну роль. Дослідження негативного дитячого досвіду дуже споріднені з дослідженнями посттравматичного стресового розладу або ПТСР.

Метою дослідження було вивчення факторів ризику, які могли б впливати на виникнення психологічних проявів у учасників АТО, проводилось.

Матеріали і методи. В ході дослідження було проведено опитування учасників АТО, які мали психологічні відхилення, та здорових за анкетною АСЕ (489 респондентів).

Результати. ПТСР може виникнути після травматичної події, наприклад бойового опромінення, серйозної аварії та жорстокого особистого нападу. Однак не у всіх людей, які переживають важкотравмуючу подію, розвивається ПТСР. Деякі фактори можуть призвести до того, що окремі особи стають більш вразливими до розвитку ПТСР, ніж інші. У нашому дослідженні більшу частину стаціонарних хворих з числа учасників АТО з

різними психічними розладами комплексно оцінювали на предмет АСЕ та симптомів ПТСР, дисоціації та депресії (незалежно від їх первинного діагнозу).

Несприятливий досвід дитинства (АСЕ), включаючи сексуальне, фізичне та емоційне насильство; фізична та емоційна занедбаність; та сімейні проблеми також були задокументовані як фактори ризику ПТСР серед військовослужбовців. У метааналізі факторів ризику ПТСР тяжкість травми, відсутність соціальної підтримки та несприятливі дитячі фактори (за винятком жорстокого поводження) були одними з найсильніших прогностичних показників ПТСР серед військовослужбовців.

В ході дослідження було проведено опитування учасників АТО, які мали психологічні відхилення, та здорових за анкетною АСЕ. Всі питання АСЕ відносяться до перших 18 років життя. Питання з Шкали конфліктної тактики використовувалися для визначення емоційного, фізичного і домашнього насильства. Було отримано дані щодо того, що шанси мати психологічні скарги зростають у тих бійців, які скаржилися на:

- емоційне насильство – в 5 разів, у вигляді відчуття приниження (ВШ 5,400 [95% ДІ 2,753-10,593]) $p = 0,000$;
- фізичне насильство - в 6 разів (ВШ 6,041 [95% ДІ 3,102-11,767]) $p = 0,000$ у тих хто зазнав побоїв;
- домашнє насильство проявлялося в тому, що били матір – в 6 разів (ВШ 5,958 [95% ДІ 4,136-8,583]) $p = 0,000$.
- неблагополучні родини, де хтось з членів сім'ї вживав наркотики в 2 рази (ВШ 2,101 [95% ДІ 1,129-3,909]) $p = 0,013$;
- депресію у батьків – в 8 разів (ВШ 8,047 [95% ДІ 2,832-22,867]) $p = 0,000$.

Висновки. Таким чином, в ході дослідження встановлено, що учасники АТО, які переживали несприятливий досвід дитинства, зокрема емоційне насильство (приниження), фізичне насильство (побої), домашнє насильство (побої матері), вживання наркотиків членом сім'ї, депресія у батьків, мають

підвищені ризики розвитку симптомів посттравматичного стресового розладу.

Ключові слова: психотравма, посттравматичний стресовий розлад, негативний дитячий досвід.

Key words: psychotrauma, post-traumatic stress disorder, negative childhood experience.

ПИТАННЯ КАДРОВОГО, НАУКОВОГО ТА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Голованова І. А., Харченко С. В., Ляхова Н. О., Плужнікова Т. В.

Полтавський державний медичний університет, Полтава, Україна

У центрі уваги громадського здоров'я є поліпшення здоров'я та якості життя шляхом профілактики і лікування захворювань та інших фізичних і психічних станів. Це робиться завдяки епідеміологічному нагляду за випадками та індикаторами здоров'я і шляхом пропаганди здорового способу життя.

Державна установа «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» – це заклад охорони здоров'я, що відповідає за збереження і зміцнення здоров'я населення, соціально-гігієнічний моніторинг захворювань, епідеміологічний нагляд і біологічну безпеку, групову та популяційну профілактику захворюваності, боротьбу з епідеміями та стратегічне управління у сфері громадського здоров'я.

Місія (ціль)

Стоїть на варті зміцнення, збереження та захисту здоров'я населення України і працює для:

- **професійної спільноти** – розробляє професійні та освітні стандарти, створює умови для безперервного професійного розвитку та покращення якості освіти, розробляє освітні продукти;